

**SPECIALPEDAGOGISK GRUNDKURS/
DÖVHET OCH HÖRSELSKADA, 20 POÄNG**
Basic Special Education/Deafness and Hearing Impairment, 20 Credit Points

LÄRDOK-kod: I1039B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering på 1-20-poängsnivå i specialpedagogik inom lärarprogrammet. Kursen kan även ges som valbar kurs inom grundskollärarytbildningen 4-9 samt som fristående kurs.

Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2003-01-13. Revidering av kursplanen är beslutad av institutionsstyrelsen 2004-05-19 och fastställd av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2004-06-08.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Antagen till lärarprogrammet, lärar-, förskolläraryt-, fritidspedagogexamen eller annan högskoleexamen om minst 80 poäng.

3 SYFTE

Kursen syftar till att ge studenten kunskaper i specialpedagogik i avsikt att öka möjligheterna att förhindra att skolsvårigheter uppstår samt att bidra till att elever i behov av särskilt stöd får tillgång till adekvata stödåtgärder.

Kursen ska utveckla

- Studenternas kunskaper om barns och ungas möjligheter
- Miljöns förutsättningar i ett specialpedagogiskt perspektiv om delaktighet och lärande på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå
- Lärarens ledarskap i mötet med den variation som finns i alla barn- och ungdomsgrupper
- Förmågan till ett undersökande, reflekterande och dokumenterande arbetssätt
- Forskningsmetodiska kunskaper
- Pedagogiskt förhållningssätt till personer med dövhet/hörselskada med fokus på kommunikation och lärande.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment: 1) Grundkurs i specialpedagogik och 2) grundkurs i dövhet och hörselskada. För studerande i lärarprogrammet ingår i moment I 3 poäng som är verksamhetsförlagda och i moment II ingår 2 verksamhetsförlagda poäng. För studenter som läser fristående kurs ingår fältstudier i motsvarande omfattning.

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller fyra olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

Innehåll:

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Specialpedagogik, funktionsnedsättning och handikapp
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser samt se hur temaområdena hänger ihop med etiska, sociala, politiska och ekonomiska frågor i relation till specialpedagogiska frågeställningar.

Moment 2

Grundkurs i dövhet och hörselskada 10 poäng

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

Innehåll:

- Dövhet och hörselskada i ett utvecklingspsykologiskt, medicinskt, tekniskt och socialt perspektiv.
- Kunskap om hörselhabilitering och specialpedagogiskt stöd.
- Flerspråkighet, specifikt teckenspråk och svenska.
- Döva/hörselskadade med flera funktionshinder och behov av särskilt stöd.

5 EXAMINATION

Examination sker på ingående moment och på kursen som helhet. Examination sker genom redovisningar, muntligt och skriftligt. Som betyg på momenten och på kursen i sin helhet används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För betyget Godkänd på hel kurs krävs att båda momenten är godkända. För betyget Väl godkänd på hel kurs krävs dessutom väl godkänt resultat på minst ett moment. Vid bedömning vägs alla ingående moment in, inklusive verksamhetsförlagda delar/fältstudier.

. Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Moment 1: Obligatorisk gemensam litteratur

Moment 1: Obligatorisk gemensam litteratur

- Alin Åkerman, B. & Strinnholm, C. (1997). *Specialundervisning i Sverige*. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (41 s)
- Andersson, I. (1996). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping: Folksam/HLS förlag (241 s)
- Atterström, H. & Persson, R.S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur (67 s)
- Fischbein, S., & Österberg, O. (2003). *Mötet med alla barn: ett specialpedagogiskt perspektiv*. Stockholm: Gothia (243 s)
- Handikappombudsmannen (2001). Skollagstiftningen i Sverige i *Stärk elevens rättigheter*. (22 s)
- Liljegren, B. (2000). *Elever i svårigheter. Familjen och skolan i samspel*. Lund: Studentlitteratur. (246 s)
- Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete - en grund för lärares lärande*. Lund: Studentlitteratur. (127 s)
- Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)
- Svenska Kommunförbundet. (2002). *Tiga eller tala*. Kommentusgruppen AB. 117 99 Stockholm (36 s) Tfn 08-709 59 00. Fax 08-19 24 10.
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s).
- United Nations, Utrikesdepartementet, Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Utrikesdepartementet, Socialdepartementet, Stockholm. (40 s)
- Vernersson, I-L. (2002). *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*. Lund: Studentlitteratur (82 sid)
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, 103 78 Stockholm. Website: <http://www.vt.se>

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Moment 2: Obligatorisk litteratur

- Ahlström, M. (2000). *Hörselskadade barns kommunikation och samspel* Stockholm: Stockholms Universitet Psykologiska institutionen 106 91 Stockholm. (s 250).
- Andersson, B. *Hörselskadade i historia och nutid*. (1995). Stockholm: Hörselskadades Riksförbund. (s 167).
- Andersson, L. *Elever med hörselnedsättning i särskolan*. (1998). Malmö: Lärarhögskolan. Lunds universitet. (s 165).
- Bergman, Brita & Nilsson, Anna-Lena (1999). *Teckenspråket*. I Kenneth Hyltenstam (red.), *Sveriges sju inhemska språk - ett minoritetsspråksperspektiv* (pp. 329 - 351). Lund: Studentlitteratur.

- FAS (2002). *HSFR:s etiska principer*. 12 sidor.
- Heiling, K. (1999) *Teknik är nödvändigt med inte tillräckligt*. Malmö: Lärarutbildningen Malmö högskola. (s 190).
- Lindholm, S. (1994) *Medicinsk barnaudiologi*. Lund: Studentlitteratur.(s 89).
- Nelfelt, Kerstin (1998). *Hörselskadade barns tvåspråkiga utveckling med talspråk och teckenspråk*. Rapport på uppdrag av Hörselskadades Riksförbund. (s 37).
- Svartholm, K. (1997). *Dövas tvåspråkighet*. Ur: Vårdprogram för behandling av döva barn med cochlea implantat. (s 8)
- Svartholm, K. (1990). *Dövas tvåspråk, Metodbok, svenska för döva*. Örebro: SIH läromedel. (s 190).
- Svensson, Ann-Katrin (1998). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur. (s.220).

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 700 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.